

הרב ראצבי שליט"א

אודות האיסור לאשה ללכת בגילוי שער ראשה, והנזק העצום שגורמת בכך לעצמה לבעלה ולבניה, ועל פירצת הפאה הנכרית. (א) מבואר בש"ס ובפוסקים, כי אשה היוצאת לרחוב או לשוק כששער ראשה גלוי, היא עוברת על ד:ת־משה רבינו עליו השלום. שהרי לגבי סוטה נאמר (במדבר ה', י"ח) ופָרַע את ראש האשה, דהיינו שהכהן צריך לגלות את שְׁעָרָהּ כדי לבזותה. ומכאן למדו רבותינו ז"ל אזהרה לבנות ישראל שלא תצאנה גלויות ראש כגויות. לפיכך חייבת כל אשה לכסות כל שערותיה במטפחת, באופן שלא יראה מאומה מהן, ושאפילו שערה קטנה אחת לא תבצבץ, גם כשהיא זקינה שהלבין ראשה. [ומטפחת שקופה, אינה נחשבת כסוין]. ולפי שיש ארצות שאף הגויות מכסות את ראשן, נהגו בנות ישראל צניעות יתירה, שיוצאות ועליהן רִדִיד, דהיינו צָעִיף המונח על־גבי המטפחת, והוא מכסה את ראשה מסביב ואת כתיפותיה, וזוהי הנקראת דִּת־יהודית. וכן נהגו בעבר. וכעת כאן שנפרצו הגדירות, ובכללן נעלם גם הרדִיד, טוב לכל־הפחות שתשים שני כסויים על הראש כשהיא יוצאת, דהיינו שתאסוף תחילה את כל שערותיה בכסוי אחד (מבד טריקו אלסטי קטן, שהוא מתהדק היטב) ומעליו תכסה במטפחת. כיון שהמטפחת זזה או מחליקה לפעמים, ומתגלות שערות. ובתוך הבית (וכן בחצר־הבית, או בחדר־המדרגות), תהיה לכל־הפחות עם המטפחת. ואם איש זר רואה אותה בבית בגילוי שיער (גם דרך חלון) ואפילו הוא אביה או אחיה, או אחד מבניה הגדולים, הרי זו עוברת על הדת. יען כי כבר קיבלו אבות־אבותינו בכל תפוצות ישראל, דעת האוסרים להיות בגילוי־שיער אפילו בפני בני־ביתה. ולא עוד אלא שגם בבית מחמירים שלא תִּירָאֶה אפילו שערה אחת, גם לא מחוץ לצִמְחָה, ואף לא בצדעיים דהיינו בין האוזן למצח. ויש נשים שנהגו מטעם זה לגלח מסביב הראש, כשיעור רוחב אצבע אחת, או שתיים. ובמיוחד סמוך למצח, מאוזן עד אוזן. וגם מי שנתגרשה או נתאלמנה, חייבת לכסות את שער ראשה. וכמו שהעליתי כבר כל זה בס"ד בשלחן ערוך המקוצר חלק אבן העזר הלכות מלבושי הנשים וצניעותן סימן ר"ב סעיף ב', ושם ציינתי בהרחבה שרשי הדברים ומקורותיהם:

ולח ריד
א ת הלבבות כדי לעוררם מתרדמתם, נעתיק כאן את דברי ספר שושן סודות שחיברו תלמידי הרמב"ן בדף ס"ב ע"א, סוד יוצאה בשוק וראשה פרוע וכו' [עיין כתובות דף עב.], דע כי פריעת ראש באשה, הוא סימן מדת הדין. ולא הותר דבר זה אלא לסוטה העומדת בדין, וזה דתני דבי ר' ישמעאל [כתובות שם] ופרע את ראש האשה, אזהרה לבנות ישראל שלא ילכו בגילוי הראש. וראוי שתדע שאפילו בתוך ביתה יש לה להיזהר שלא להראות שער ראשה בחוץ, רק לעשות עניינה בְּחֻשָּׁא.

כי שערות האשה הנראות בחוץ, עושות נזק גדול לבעלה ובניה וממונה, כי פותחת הדין וסוגרת הרחמים,

עכ"ל ספר שושן סודות. מקור הדברים מהזוהר הקדוש פרשת נשוא דף קכ"ה קכ"ו, ובספר נפלאות מתורתך נרחיב בס"ד בביאור עומק הדברים ופרטיהם:

ומעתה
ששמענו את כל תוקף חומרת העניין של־גילוי השיער, נלמד בכל שכן וקל וחומר בן בנו של־קל וחומר לגבי **הפיאות הנכריות**

של־זמנינו, שהצליח מעשה שטן להכניס לתוך הקודש פנימה, דהיינו אפילו אצל בנות ישראל הכשרות מאד והנזהרות מכל נדנדוד של־איסור, ונתלים בזה על כמה גדולים שהתירו אותן בעבר:

עניין
הפיאות הללו בא מאירופה, הורתו ולידתו שלא בקדושה. יש ארצות שהתחילו זאת ברצון ויש באונס, כגון במלכות הרשעה והכפירה רוסיה (כמו שכתבתי בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת בראשית על תיבת

בהבראם ד"ה צא ולמד) שגזרו בכלל גזירותיהם שלא תלכנה בנות ישראל בכיסוי הראש, והשוטרים כשהיו רואים אשה ברחוב עם מטפחת היו מסירים אותה מעל ראשה, על כן התחכמו לקחת פיאות. אבל אז לא היו משוכללות כמו היום, כרחוק מזרח ממערב. ולא עוד אלא שבהרבה מקומות שם, נפרץ לגמרי חיוב כיסוי הראש, כגון ששמעתי מפי הרב יעקב ז"ק שאביו היה בן־עירו של־החזון איש הנקראת קוסובה, ששתי נשים בלבד כיסו ראשן שם, האחת אמו של־החזון איש והשנית אשת מרא דאתרא. מעתה הפאה של־אז, בשבילים היתה אולי תקנה, אבל כהיום בודאי היא תקלה:

וכבר

האריכו והרחיבו על פירצה גדולה זו בספרים וקונטריסים רבים. והוא פלא האם חלילה הוכו בסנוורים שלא לראות גודל המכשולים העצומים שיצאו מזה, הרי כל בר־דעת מבין שהוא דבר חמור. ומה שכתב בשו"ת ישכיל עבדי חלק ז' אבן העזר סימן ט"ז שטעם ההיתר דקים להו שאין יצר הרע שולט אלא בדבר שיש לנו נפש חיונית מגוף האשה עצמה, מה שאין כן בנתלש הרי הוא כפגר מת ולכן היתירו להסתכל בו, שכיון שאין ליצר הרע שליטה בו לא יבא לידי הרהור בזה עכת"ד, וכן עוד סברות שנכתבו בזה, המה לא יועילו ולא יצילו מאומה לפי המציאות שהיא כאלף עדים שלא זו בלבד שבאים לידי הרהור, אלא יש המגיעים אף לידי ערעור. ויצר הרע שולט ושולט בכיפה שליטה גמורה, החזיר פושט טלפיו בפרהסיא ואומר טהור אני יען שהתירו פרושים את הדבר:

הראיה

הגמורה לכך, ממה שהנשים משתוקקות לזה מאד מאד, כי יודעות שהן מתייפות על־ידי הפאה עשר ידות על מה שהן. ועוד שרק בצאתן מחוץ לביתן חובשות אותה. ויש מאתן שאינן הולכות כך, הפונות לרבנים שאוסרים ומתחננות להם שיתירו, ויש הבוכות על כך בפני בעליהן או בינן לבין עצמן:

בכינוס

שנערך בעיר הרצליה, בבית־המדרש חפץ־חיים שבשכונת נוה־עמל בליל ח' מנחם אב ה'תש"ס, נשאלתי אחרי הדרשה שאלות שונות בכתב והשבתי עליהן בעל פה. ואחת מהשאלות שבאה מעזרת־הנשים, היתה כך, לכבוד הרב שליט"א. האם נכונה הדעה הרווחת שהרב שליט"א מתיר לצאת עם פיאות. והיתה תשובתי בס"ד כהא"י לישנא, חלילה וחס. רחמנא ליצלן. אני מתנגד מאד לפיאות הנכריות, שהן פירצה חמורה מאד בצניעות. פלא שאומרים בשמי כך [ועיין מה שכתבתי בס"ד בשולי המעיל סימן ו' אות רכ"ח, ובעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר אבן העזר הלכות מלבושי הנשים וצניעותן סימן ר"ב אות ט"ו ד"ה וכדי. ועיין עוד בספר בת מלך מאת ידידי הרב עמנואל בשארי שליט"א פרק נ"ז סעיף י"ח, שאותו סעיף תיקנתיו והוספתי בו דברים קודם ההדפסה]. ברם אולי נתחלף לשומעים בעניין אחר, והוא שאני ממליץ לגברים לגדל את שתי פיאות הראש (באמרי זאת אחזתי בשתי הפיאות שבצדעי, וכל הקהל פרצו בצחוק) אבל לנשים אף לא אחת. אך אם בגלל זאת יש בעיא בשלום־בית וכדומה, יש לפנות בשאלה:

בחודש

סיון ה'תשס"ב, שאלה אשה בטלפון, אני נשואה שש־עשרה שנה, וכל הזמן כיסיתי את הראש במטפחת, ועכשיו חשקה נפשי ללכת בפאה נכרית. השבתי, אי אפשר להתיר. אמרה, שמעתי שיש חילוקי־דעות בזה, אולי בכל זאת הרב יתיר לי. השבתי, לפי מה שאנחנו יודעים כיום, לא שייך להתיר כלל. חזרה ואמרה, אז אולי אשים על הפאה־נכרית כובע. שאלתי, אם כן מה תרויחי. ענתה, שייך־אז קצת משערות הפאה. אז השבתי, קצת גיהנם:

ברור

שפיאה נכרית, זו לא צניעות. וכל־שכן שיער מלאכותי העשוי ומעובד בתכלית היופי וההידור כאשר נתפשט ונשתכלל כיום לחרדתינו ולהוותינו, שזוהי עזות־פנים וחוצפא גדולה לאשה ההולכת כן, ושמה מעיד עליה "שנתנכרו" מעשיה לאביה שבשמים, וכמו ששמענו כי כן הולכות המקולקלות שבבנות האומות, שאינן רק בגדר נשים יצאניות, אלא אף שחצניות וריקניות. ולא עוד אלא שנתפרסם כי יש בשערות הללו חשש עבודה־זרה ממש, כי בארץ הודו מתנדבים מתנות, לבודהא שהוא האליל שלהם (עיין מה שכתבתי בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת חיי שרה על פסוק נתן אברהם מתנות, ד"ה וידוע), ונשים עניות מתנדבות שערותיהן להקטיר לו, אבל הכומרים מוכרים אותן לצורך מסחר הפיאות הנכריות הטבעיות שפרץ בעולם, ומשתמשים בכסף לצרכי בתי תיפלותם, ועיין עוד מה שכתב בזה הגרמ"ש שליט"א בספרו דת והלכה סימן א' דף כ"ט:

נודע לנו

על מעשה שהיה באשה אחת בשם מ"א ממשפחה חשובה, פעיה"ק בני-ברק ת"ו, שנהרגה לדאבון-לב בתאונת דרכים, ובקיצור ימים ושנים, ששבוע לפני סיום שנים-עשר חודש מיום מיתתה, באה בחלום לאחת מקרובותיה א"ס (בעיר החדשה אלעד ת"ו) ואמרה לה, מפחיד מאד איך מדקדקים בשמים על מעשי בני-אדם. אפילו על פעם אחת שהיגעת לי לאיזה מקום ולא נכנסתי לשמוע את הדרשה, נענשתי. סבלתי כל השנה. אבל כעת הכל כבר מסודר. והיתה נראית לה זוהרת באור יקרות, ולפתע-פתאום נשתנתה והופיעה לעיניה בשיער פרוע ומדובלל, והוסיפה ואמרה, על הכל אמנם מחלו לי, אך זה חוץ מדבר אחד והוא עוון הפאה הנכרית שחבשתי מנישואי זה שמונה שנים. ולכן גזרו עלי בית-דין של-מעלה שתרד נשמת לי לעולם הזה ותיכנס למשך שמונה חדשים בגוף של-ילדה קטנה שתהיה חולה במחלה קשה ונוראה [סרטן רחמנא ליצלן]. שהטיפול בזה על-ידי "הַקְרָבוֹת" הגורמות לנשירת השיער. ונמצא העונש מדה כנגד מדה]. ואחרי-כן תיפטר מן העולם, ובזה יגמר התיקון שלי. וכל האנשים והנשים ששמעו זאת נדעזעו ונחרדו, ויראו מאד:

וכשם שנגאלו אבותינו ממצרים בזכות נשים צדקניות אמותינו, כך יהי י"י אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו, אל יעזבנו ואל יטשנו: